

Dit is het moment om de armoede te bestrijden en de zorg te verbeteren

Posted on 18 maart 2023 by Eduard Bomhoff

Over klimaat, stikstof en de natuur zijn de Nederlandse kiezers volkomen verdeeld. Links (uitgezonderd de SP) wil nog veel meer dure klimaatoffers brengen, rechts is daar zeer tegen en de VVD zit in een spagaat. De VVD-stemmers noemen 'klimaat en stikstof' als het minst urgente dossier van alle onderwerpen uit de vragenlijst van opiniepeiler Maurice de Hond, maar premier Mark Rutte is er voortdurend heel druk mee en buigt naar D66.

Niet waarheen maar hoe

'Armoede' en 'gezondheidszorg' zijn de twee onderwerpen waar wél alle kiezers hopen op verbetering, en daarbij is het probleem niet – zoals bij CO2 en stikstof – welke kant willen we op? De puzzel is de manier waarop, want als we realistisch zijn moet een goed plan voldoen aan drie voorwaarden:

1. Geen hogere tarieven in inkomstenbelasting, winstbelasting of btw. De dynamiek is na de bankencrisis van 2008/2009 niet goed teruggekomen in de

Nederlandse economie. Te veel top-ondernemingen (Shell, Unilever, straks misschien Boskalis) willen weg, boeren, vissers en bouwers kampen met enorme onzekerheid, en dat zien we in de cijfers voor de productiviteit. Maar tegelijk willen buschauffeurs, leraren en zorgpersoneel meer verdienen. Het geld daarvoor groeit niet aan de boom, maar moet komen uit meer dynamiek in de economie.

2. Als de belastingdienst een rol speelt, dan alleen nog op een zo eenvoudig mogelijke manier die niet fraudegevoelig is en ook niet vastloopt op gebrekkige computers met software in Cobol, geschreven door programmeurs die nu al twintig jaar met pensioen zijn.
3. Armoede bestrijden maar niet met maatregelen voor alleen de gezinnen met een lager inkomen. Dat lijkt efficiënt en scherp gericht maar is het niet. De marginale belastingdruk (het percentage dat je kwijt raakt aan de overheid bij elke 100 euro extra bruto inkomen) is nu al 80-85 procent voor heel veel gezinnen met een inkomen rondom of iets onder het gemiddelde, en zo'n vorm van confiscatie moet dringend omlaag, niet nog hoger.

Misschien is dan nu een meerderheid te vinden voor drie simpele en directe ingrepen om de armoede te bestrijden en de zorg te verbeteren.

Verhoog AOW en kinderbijslag

Eén: een forse extra verhoging van de AOW, voor een deel gefinancierd door een gelijktijdige verhoging van de persoonlijke bijdrage in de ziektekosten die alle ouderen betalen als percentage van hun pensioen.

We kunnen dat zó uitmikken dat AOW'ers zonder extra pensioen er een paar honderd euro per maand op vooruit gaan, terwijl gepensioneerden met een inkomen dicht bij het maximum van 73 duizend euro per jaar ongeveer gelijk blijven (we kunnen het inkomen waarover de persoonsgebonden bijdrage wordt betaald verhogen van de huidige 68 duizend tot 73 duizend, maar beter niet hoger. Daarboven stijgt het tarief in de inkomstenbelasting van de rijkste ouderen nu al tot 49,5 procent; dat wil je, als het kan, onder de 50 procent houden). Al deze cijfers worden jaar in jaar uit toch al veranderd, dus we hoeven niet bezorgd te zijn dat de belastingdienst stokt op de aanpassing.

Twee: een serieuze verhoging van de kinderbijslag. Zo helpen we na de ouderen een tweede grote groep die in een welvaartsstaat recht heeft op extra

bescherming. Immers, voor ouders met jonge kinderen, speciaal één-ouder gezinnen, is het vaak lastig om meer uren te gaan werken, of om werk aan te nemen dat beter betaalt, maar niet flexibel genoeg is in de gewerkte uren of te veel reistijd kost om op tijd terug te zijn voor de kinderen.

'Iedereen hetzelfde bedrag' heeft voordelen

Gezond eten is in een jaar meer dan 20 procent duurder geworden. Is dan twee euro extra kinderbijslag per dag per kind overdreven? Dat zou nog geen drie miljard kosten – ik denk dat iedereen intussen genoeg weet van het CO2- en stikstofbeleid om te zien dat ministers Jetten en Kaag regelmatig veelvouden van zo'n bedrag in willen zetten voor wat zij belangrijk vinden. Misschien dat na deze week de politici hun prioriteiten op orde kunnen brengen.

AOW en kinderbijslag zijn niet voor niets precies de twee financiële regelingen van de overheid waar weinig over geklaagd wordt. 'Iedereen hetzelfde bedrag', zoals ik dat hier voorstel lijkt onnodig duur maar heeft enorme voordelen die politici vaak vergeten in hun enthousiasme voor zogenaamde 'gerichte steun'.

U en ik hoeven geen ingewikkelde formulieren in te vullen waar dan honderden ambtenaren weer naar moeten kijken om te checken voor fraude. We vermijden idiote situaties voor al die burgers in het inkomensgebied waar de 'gerichte steun' wordt afgebouwd. En er is geen risico dat de regeling raar gedrag stimuleert. Zo veel simpeler bij een verhoging van de AOW of de kinderbijslag. Niemand probeert snel oud te worden om maximaal te profiteren van de AOW.

Bekort de wachttijden

Drie: de zorg en de plaag van de wachttijden: drie weken voor een consult en niet meer dan een afspraak voor een onderzoek, vier weken voor dat onderzoek, en dan nog eens vier of vijf weken voor een behandeling. De Nederlandse Zorgautoriteit (NZA) wil op 1 juli een nieuwe regeling invoeren voor het meten van de wachttijden, maar de grote misser blijft bestaan: de NZA publiceert geen cijfers over het voltooien van de behandeling en faalt, met als excuus de extreme privacy-wetgeving, om te meten hoeveel patiënten langer moeten blijven in het ziekenhuis omdat zij daar een infectie hebben opgelopen.

In Australië, waar dit beter is geregeld en ziekenhuizen cijfers over verpleegduur en

infecties moeten aanleveren, krijgen die ziekenhuizen een boete wanneer te veel patiënten kampen met in het ziekenhuis opgelopen infecties. Met de beperkte informatie van de NZA weten we ook niet of wachttijden komen door te weinig beschikbaar personeel of omdat het ziekenhuis niet meer mag doen van de verzekeraar. 'Plafond bereikt' heet dat in het NZA-jargon en het is een schande dat de NZA dat toelaat. Een verzekering is van nature een open-einde regeling en dat betekent dat we niet in november mogen zeggen: 'kom volgend jaar maar terug'.

Laten we de NZA vragen om per 1 juli een veel betere regeling in te voeren. Privacy-regels in de zorg moeten individuele patiënten beschermen, niet ondermaatse verzorging in het ziekenhuis. De NZA moet kunnen publiceren over verpleegduur en ontslag uit het ziekenhuis, en hoe het per ziekenhuis daarna gaat met infecties en nazorg. En natuurlijk ook met complete openheid over alle 'plafonds' in de verzekering.

Syp Wynia publiceerde zojuist een boek over een 'gaaf gidsland'. Maar zijn hoofdstuktitels , 'Wal keert schip', 'Achteruitboeren', 'We worden geregeerd door een disfunctioneel kabinet' maken al duidelijk dat het nóg gaver kan. Direct ná een verkiezing is daarvoor vaak een goed moment.

*Het zijn de **donateurs** die Wynia's Week mogelijk maken. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk **HIER**. Hartelijk dank!*